

Tirsdag 4. september 1979
kl 2000.

STATSMINISTER ODVAR NORDLIS INNLEGG I DEBATT MED
STORTINGSREPRESENTANT KÅRE WILLOCH I HARSTAD
4. SEPTEMBER 1979.

70-årene har gitt det internasjonale samfunn større bekymringer enn man på forhånd kunne forutse.

Energikrisen i 1973-74 brøt inn i de vestlige lands økonomiske stilling på en dramatisk måte. Den førte til økt usikkerhet og uro.

Ikke siden 30-årene har vår del av verden gjennomlevet en tilsvarende krise. Massearbeidsløsheten truer igjen våre samfunn.

Det stabile ved utviklingen i 70-årene har vært økende arbeidsløshetstall, høye prisstigningstall og liten reallønnsforbedring.

Vi har i den senere tid kunnet registrere tegn til bedring, men fremdeles er det mange usikre trekk ved utviklingen.

- Hvor sterkt øker energiprisene og hvilken virkning vil økningen få?
- Øker inflasjonen igjen og skaper fare for nye tilbakeslag?
- Klarer den vestlige verden å tilpasse seg konkurransen fra den tredje verden?

Vi skal møte 80-årene med realisme og nøktern optimisme, men vi skal også se i øynene at 50- og 60-årenes stabile vekstperiode er et tilbaketrukket stadium.

Den internasjonale depresjon har også rammet vårt land.

Den konkurranseutsatte del av vårt næringsliv har møtt krisens ubehagelige realiteter på sine markeder. Vi vet alle at de siste 5-6 år har satt vårt økonomiske system på store prøver. Regjeringens hovedmål gjennom denne periode har vært å sikre arbeid og inntekt.

Vi har lykket med denne politikk. Vi har klart det bedre enn vi kunne regnet med - bedre enn de aller fleste andre land.

Vi har klart å holde full sysselsetting.

Vi har maktet å sikre de store grupper pensjonister og lønns-
takere reell vekst i sin kjøpekraft.

Vi har gjennomført viktige sosiale og politiske reformer.

I en vurdering av den økonomiske situasjon i vårt land er det nødvendig å peke på disse sentrale utviklingstrekk i nasjonal og internasjonal økonomi. Spesielt er det nødvendig av hensyn til den fremstilling av utviklingen som Willoch har kommet med i den senere tid.

Uttalelser fra Willoch i løpet av valgkampen levner ikke Regjeringen mye ære. Regjeringen hadde for øvrig ikke ventet det heller.

"APs økonomiske politikk høyst mislykket".

"Utviklingen nå er mindre meningsløs enn den var de første fire årene etter APs maktovertagelse".

Jeg vil si én ting med bakgrunn i slike uttalelser:

Det har vært bred enighet om hovedtrekkene i motkonjunkturpolitikken. Selv om det ikke hadde vært bred tilslutning til denne, til dels risikable politikk, ville Regjeringen fulgt denne linjen.

Jeg vil samtidig si:

Det hadde vært mulig å føre en annen politikk enn den vi valgte. Vi kunne gått en vei som ville gitt lavere kostnadsstigning.

Vi kunne nok funnet utveier for å redusere underskuddet overfor utlandet. Denne alternative politikk kunne bedret vår konkurransevne - isolert sett - men vi må samtidig ta med at denne linjen ville ført til økt ledighet, og da vil jeg spørre:

Hvilket land er mer konkurransedyktig enn det som klarer å holde oppe sysselsettingen?

Hvilken politikk er mer konkurransedyktig enn den som sikrer folk arbeid?

Vi har hittil kommet gjennom krisen med full sysselsetting.

Men vanskelighetene er ikke over.

Som en del av det vestlige økonomiske system, mer avhengig av den internasjonale utvikling enn de fleste, må vi bare konstatere at usikkerheten fremdeles er stor, at vekstimpulsene fortsatt er usikre. Regjeringen har da heller ikke prøvd å gi inntrykk av at norsk økonomi er uten problemer.

Tilstrammingstiltakene og pris- og inntektsstoppen viser tvert i mot at Regjeringen har satt inn sterke virkemidler for å bedre situasjonen.

Vi kan nå konstatere at politikken virker, at resultatene over det siste året viser klar framgang.

Willoch har sagt: "Mens norsk produksjon og eksport tidligere var preget av vekst og framgang, har politikken i hele perioden etter maktskiftet i 1973 ført til stagnasjon og svekket

samfunnets evne til å betale for den importen vi må ha".

Etter en omtale av støttetiltakene føyer han til:

"Men andre sider av sosialistisk politikk virker så negativt og hemmende at produksjonen er blitt lavere i stedet for vesentlig høyere. Det er nemlig beregnet at dette betyr at norsk industri i år vil produsere varer for 10 milliarder kroner mindre enn det som ville svare til en normal vekst".

Disse utsagnene faller på sin egen urimelighet. Willoch nevner overhodet ikke at den vestlige verden etter 1973 har vært rammet av den alvorligste nedgangskrise vi har hatt etter den 2. verdenskrig. Ingen kan vente at utviklingen i norsk økonomi skulle være upåvirket av dette. Industriproduksjonen i Norge har i realiteten hatt en utvikling som er parallell med den vi finner i de andre industrialiserte land. I 1978, det siste år vi har statistikk for, lå industriproduksjonen i alle de store industrilandene om lag på linje med produksjonen i 1973, og det samme var tilfelle for Norge.

Ser vi på volumutviklingen i bruttonasjonalproduktet snarere enn industriproduksjonen, er veksten i Norge over årene 1973-78 klart sterkere enn gjennomsnittet for våre viktigste handelspartnere.

Regjeringens hovedmålsetting gjennom vanskelige år har vært å opprettholde sysselsettingen. Dette har vi maktet i en grad som er nesten uten sidestykke i den vestlige verden. I løpet av 1980 må vi nå frykte at den samlede arbeidsledigheten i OECD-området vil gå opp i over 17 millioner arbeidsløse. I Norge regner vi fortsatt med å holde ledigheten nede på det nivå den ligger i dag dvs. et årsgjennomsnitt på under 1.5% ledige.

Prisutviklingen og kostnadsutviklingen i Norge stiller seg nå meget gunstig ved internasjonale sammenlikninger. Vi kan vise prisstigningstall som er blant de laveste noe land for tiden kan fremvise. Gjennomsnittet for våre viktigste handelspartnere kan bli vel 9% prisstigning. Vi vil kunne ligge på ca. halvparten av dette. Willoch sier at vi måler prisstigningen "som man måler livvidden mens man holder pusten". "Vi kan foreta en realistisk sammenlikning med andre, først når prisstoppen er opphevet", sier Willoch. Men Regjeringen tar sikte på at vi skal bevare de fordeler pris- og inntektsstoppen har gitt oss. Også til neste år tar vi sikte på en klart moderat pris- og kostnadsstigning i Norge.

Vi har hittil klart å holde sysselsettingen. Vi har maktet dette uten å angripe de velstandsgoder vi allerede har greid å opparbeide oss.

Men jobben er ikke gjort. Det vil fortsatt være nødvendig å føre en stram og nøktern politikk.

Men vi skal huske at vi slåss for fortsatt å kunne holde

en høy sosial og materiell standard. Jeg vil derfor understreke at det er i en situasjon med stramme økonomiske rammer at det er særlig viktig å sikre den sosiale fordelingsvirkning.

Vi har grupper i Norge som har rettferdige krav til bedring i sin økonomiske situasjon.